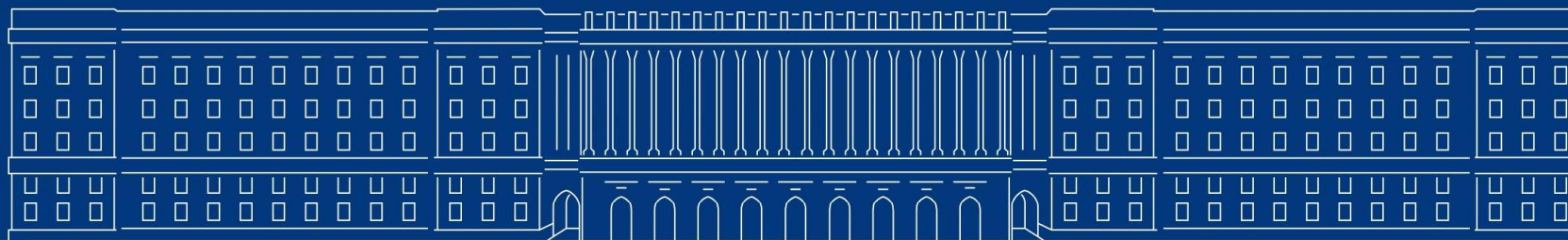

Odnowa pokoleniowa w rolnictwie

Odnowa pokoleniowa w rolnictwie – temat przewodni

W 2020 r. w UE:

- **57 lat** - średni wiek rolnika
- **12%** rolników to osoby poniżej 40 roku życia
- **2,5%** w grupie poniżej 40 r.ż. to kobiety

Polska 2020 r.

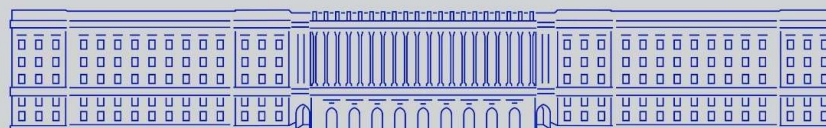
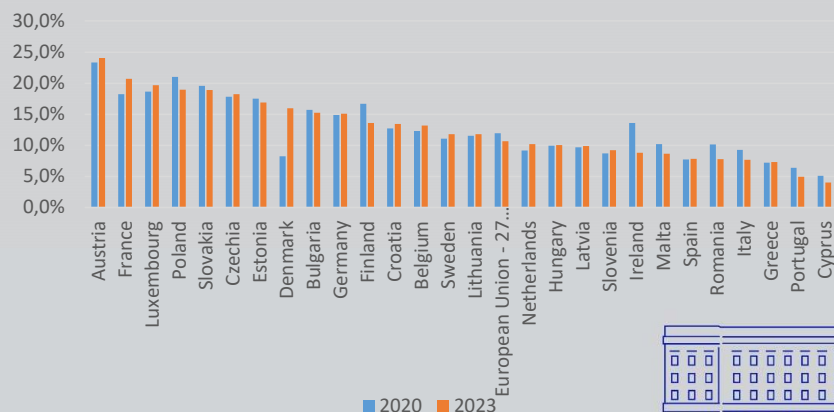
średni wiek rolnika

50,7

% rolników do 40 r.ż.

ok. 22%

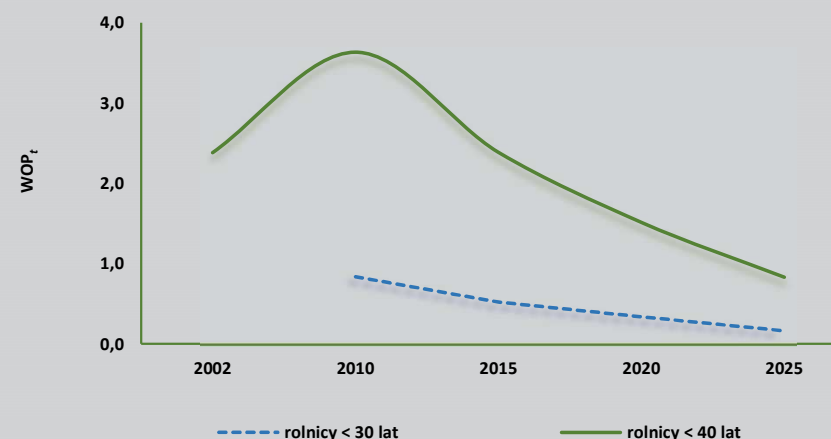
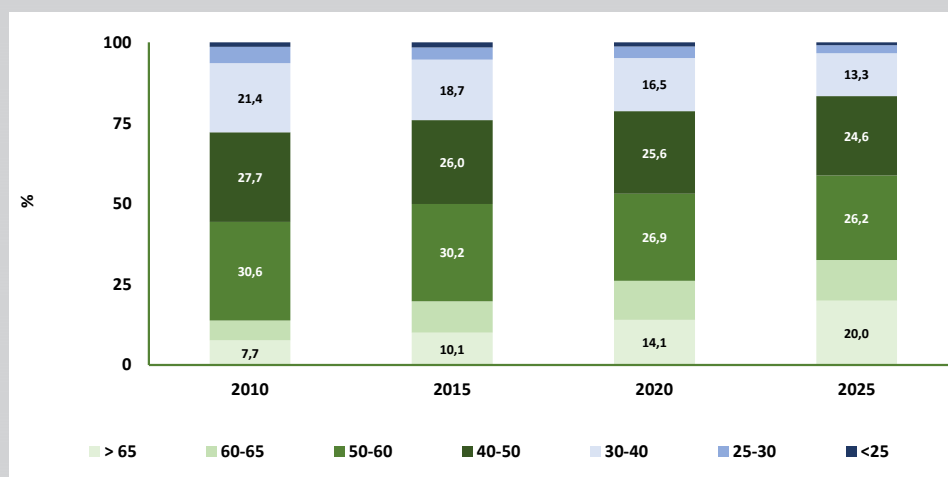
Kierownicy gospodarstw w wieku poniżej 40 lat (%)

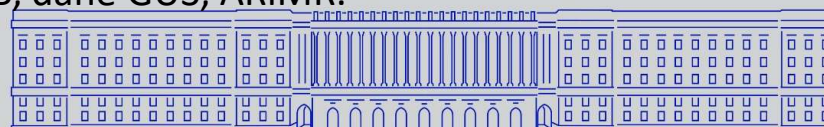

Obecna sytuacja demograficzna w sektorze rolnym

Struktura wiekowa producentów rolnych i wskaźnik odnowy pokoleniowej w Polsce

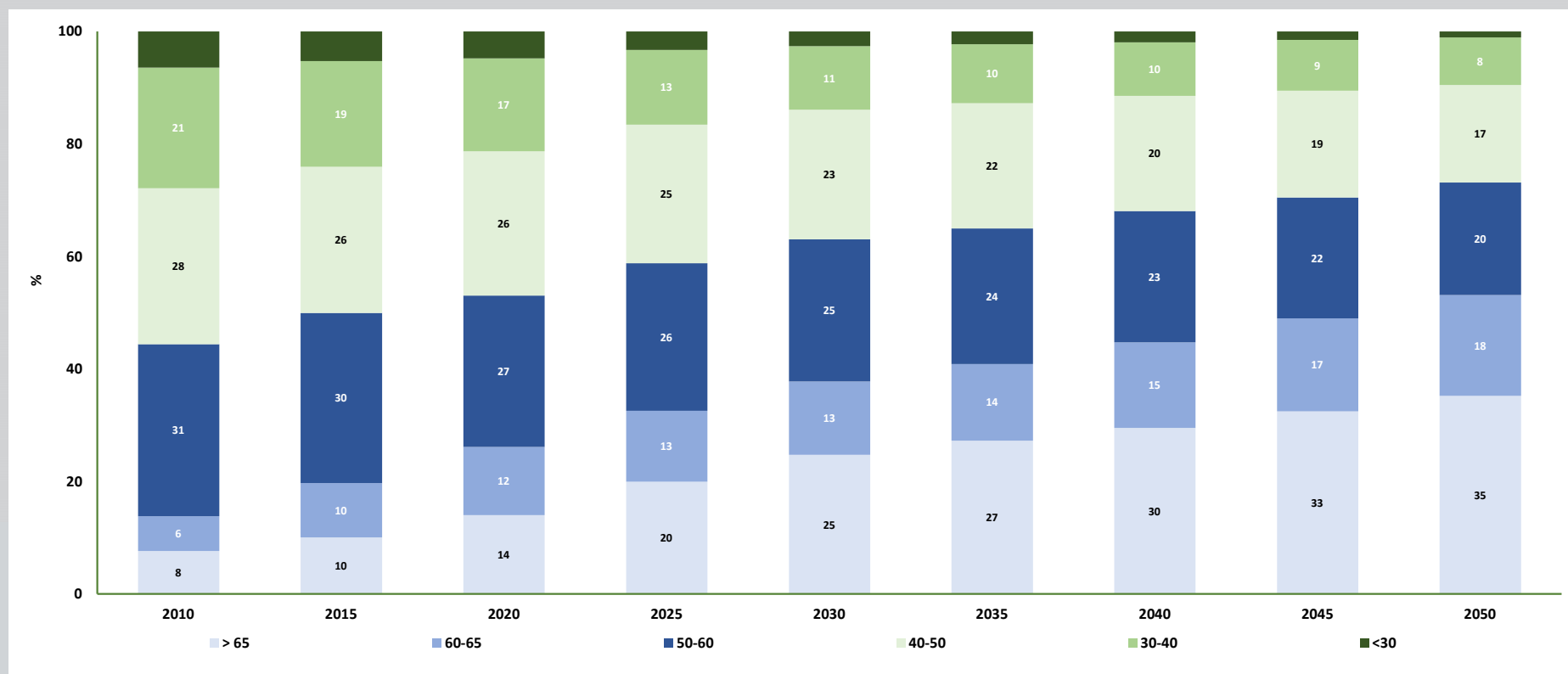
Źródło: opracowanie IERiGŻ-PIB, dane GUS, ARiMR.

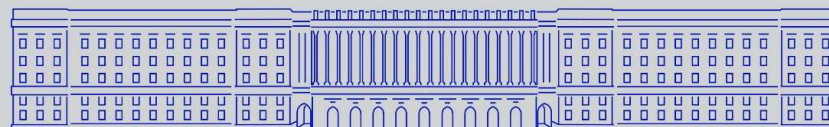
Struktura wiekowa kierowników gospodarstw rolnych z prognozą

(Źródło: opracowanie IERiGŻ-PIB, dane GUS, ARiMR)

Strategia odnowy pokoleń (art. 15 projektu rozp. WPR)

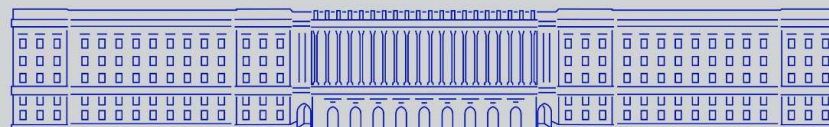
- ma być określona w PPKR (w celu zwiększenia skuteczności i spójności interwencji skierowanych do młodych rolników na podstawie rozporządzenia dot. WPR oraz inicjatyw krajowych)
- ma obejmować:
 - a) ocenę obecnej sytuacji demograficznej w sektorze rolnym
 - b) określenie barier wejścia dla młodych rolników oraz zaproponowanie krajowych inicjatyw i środków mających na celu ich przezwyciężenie
 - c) opis sposobu wykorzystania pakietu startowego dla młodych rolników, o którym mowa w art. 16, w kontekście krajowym
 - d) synergie między środkami sprzyjającymi odnowie pokoleń określonymi w PPKR

Wyjaśnienia KE dot. strategii odnowy pokoleń

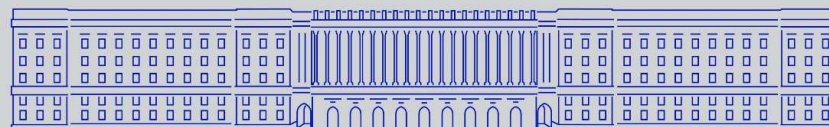
- zawartość, wdrażanie, finansowanie – brak szczegółowych regulacji; kluczowe zestawienie instrumentów planowanych na poziomie krajowym i wsparcia z UE, w tym WPR
- cele odnowy pokoleniowej – brak obowiązku określania wartości docelowych (targets) czy kamieni milowych dla odnowy pokoleniowej
- monitorowanie, postępy w realizacji – na podstawie ram wykonania (brak specjalnych odniesień do strategii)

Identyfikacja barier wejścia dla młodych rolników

- ❖ **brak dostępu do ziemi**
- ❖ **gorsze warunki życia na obszarach wiejskich**
- ❖ **niskie dochody w rolnictwie**
- ❖ **brak kapitału na rozpoczęcie/rozwiniecie działalności**
- ❖ **trudne warunki pracy (work-life balance)**
- ❖ **skomplikowane przepisy i formalności**
- ❖ **niski prestiż zawodu rolnika**
- ❖ **brak wiedzy i umiejętności**

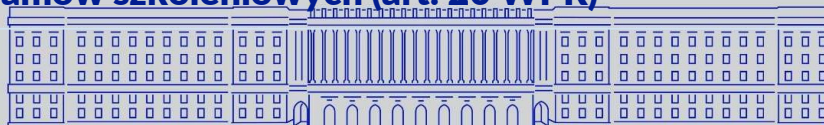

Pakiet startowy dla młodych rolników (art. 16 projektu rozp. WPR)

- **premie dla młodych rolników (art. 14 WPR)**
- **degresywne obszarowe wsparcie dochodów dla młodych rolników (art. 6 WPR)**
- **wyższa intensywność wsparcia na inwestycje (art. 13 WPR)**
- a) **płatności dla małych gospodarstw (art. 7 WPR)**
- b) **możliwości finansowania inwestycji z wykorzystaniem instrumentów finansowych (art. 71 PKR)**
- c) **wsparcie na zakładanie przedsiębiorstw wiejskich (art. 14 WPR)**
- d) **działania na rzecz dywersyfikacji dochodów gospodarstw rolnych (w kierunku działalności pozarolniczej) (art. 14 WPR)**
- e) **interwencje współpracy ułatwiające dostęp do innowacji (art. 19 WPR i 74 PKR)**
- f) **interwencje ułatwiające współpracę międzypokoleniową (art. 74 PKR)**
- g) **wsparcie na usługi zastępowania rolników (art. 17 WPR)**
- h) **dostęp do usług doradczych i programów szkoleniowych (art. 20 WPR)**

Młody rolnik – rolnik, który spełnia co najmniej następujące warunki:

- a) ustalona górna granica wieku (między 35 a 40 rokiem życia)
- b) jest „kierownikiem gospodarstwa rolnego”

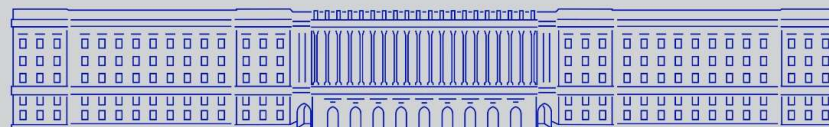
Premie dla młodych rolników (art. 14 WPR)

Kontynuacja wsparcia
realizowanego w PS WPR.

- **Wsparcie rozpoczynania i rozwoju działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym w zakresie:**
 - a) wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych,
 - b) przygotowania do sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.
- **Biznesplan (na ile lat?)**
- **Pomoc w postaci premii, instrumentu finansowego albo ich połączenia (maksymalnie 300 tys. euro).**

Propozycje dot. premii:

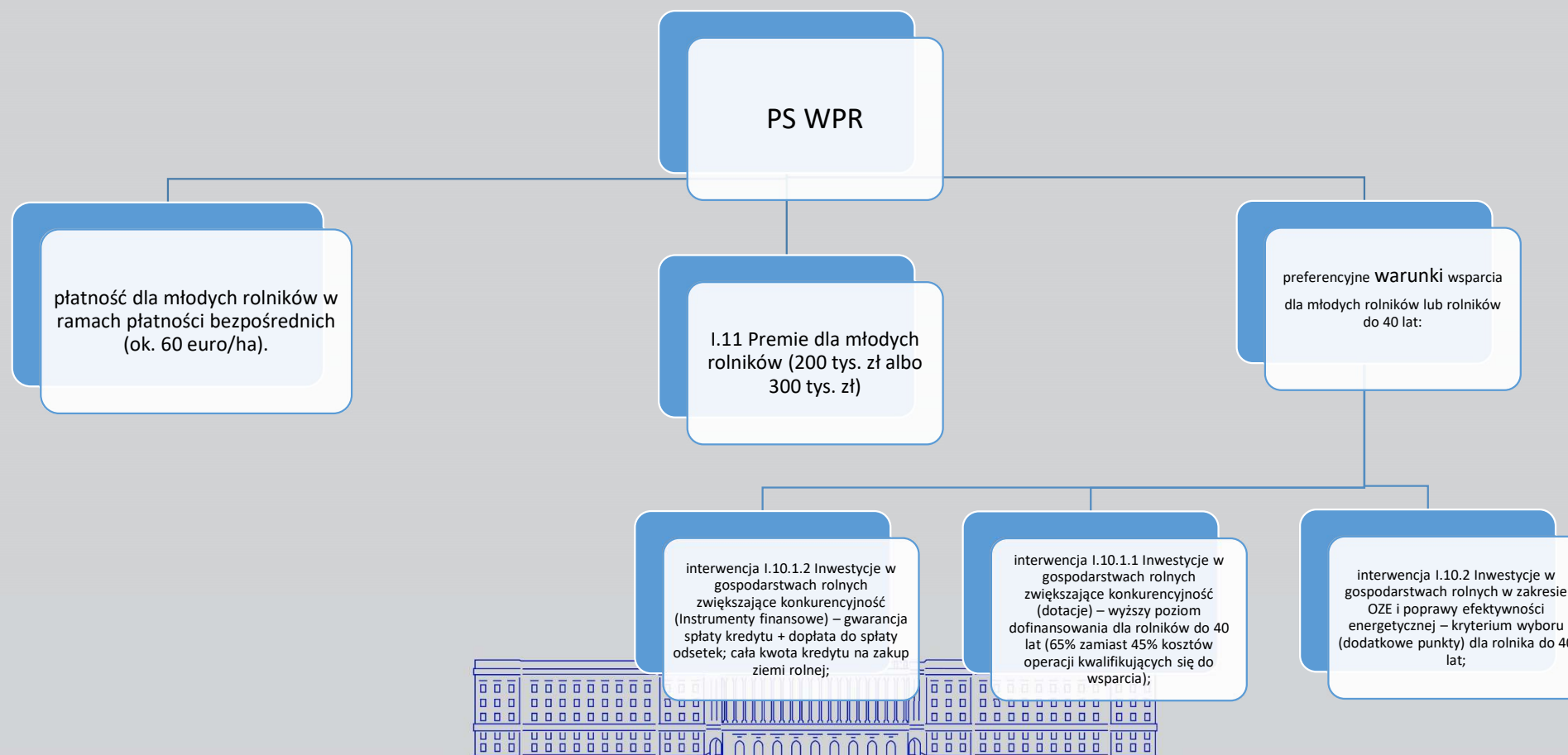
- 1) część premii przeznaczona na inwestycje (budowlane, zakup maszyn/urządzeń, zakup zwierząt)
- 2) płatność w dwóch ratach
- 3) zróżnicowanie kwoty premii (produkcja zwierzęca?)

Najważniejsze instrumenty wsparcia dla młodych rolników w ramach PS WPR 2023 – 2027

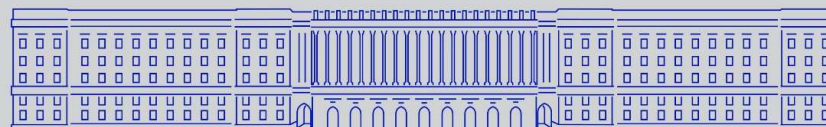
Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Płatności dla młodych rolników w ramach płatności bezpośrednich zrealizowane w ramach PS WPR

	wnioski	decyzje	powierzchnia wsparta [tys. ha]	kwota [PLN]	kwota [EUR]
Kampania 2023	63 480	58 963	733	205 045 647,57	44 302 580,57
Kampania 2024	57 870	54 476	679	173 943 429,94	40 652 391,56
Kampania 2025	43 540	41 977	607	150 107 849,76	35 155 705,89
Kampania 2026*	35 393	0	0	0,00	0,00
RAZEM	200 283	155 416	-	529 096 927,27	120 110 678,02

*stan na 19.06.2026 r.

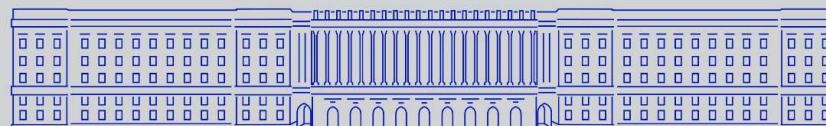

Premie dla młodych rolników w ramach PS WPR (stan na 31.05.2026 r.)

	wnioski	umowy	kwota [PLN]
Nabór 2023	3 918	2 731	546 200 000
Nabór 2024	3 008	2 136	427 200 000
Nabór 2025	3 706	3 327	665 400 000
Nabór 2026*	244**	-	-
RAZEM	10 876	8 194	1 638 800 000

* nabór w terminie 01.06-30.07.2026 r.

** stan na 21.06.2026 r.

Pomoc krajowa

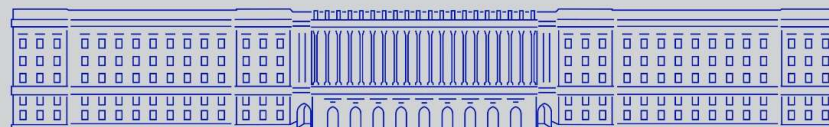
W ramach pomocy krajowej młodzi rolnicy mogą liczyć na:

- pomoc w formie częściowej spłaty kapitału kredytu zaciągniętego na tworzenie lub powiększenie gospodarstw rolnych (linia MRcsk)

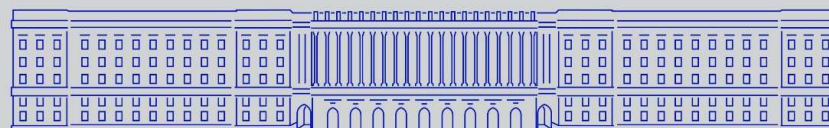
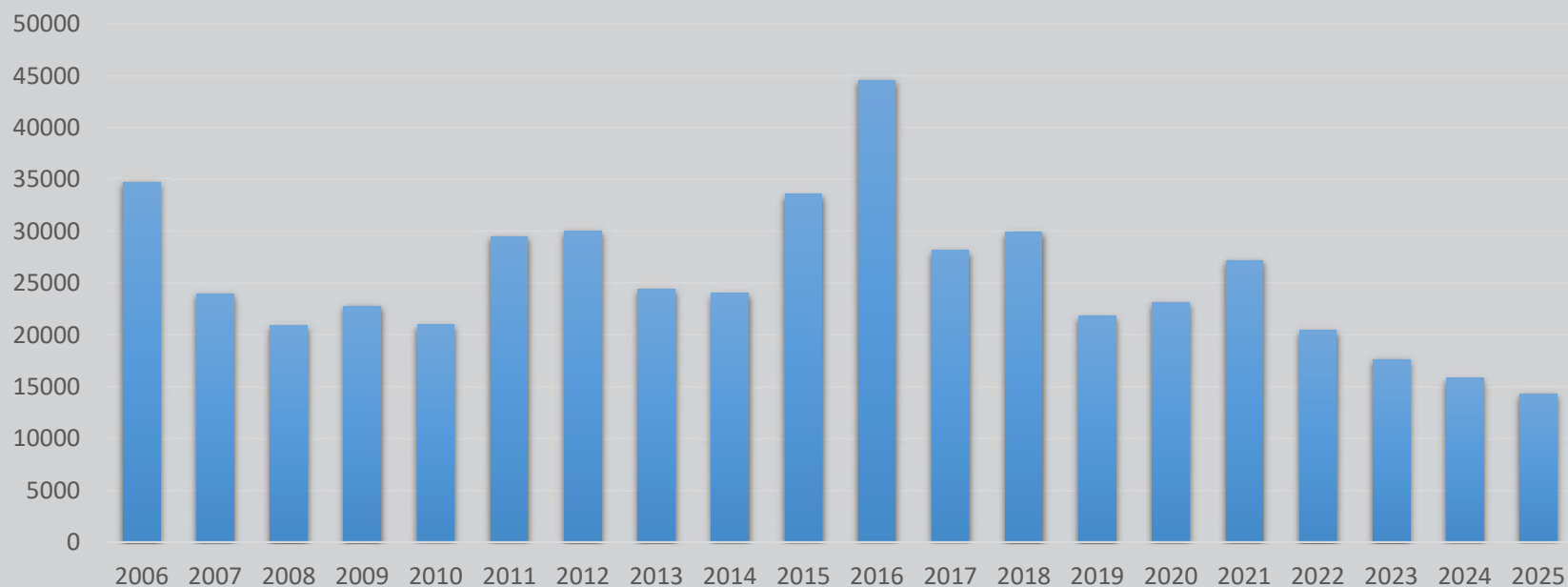
Młody rolnik może otrzymać pomoc w spłacie kredytu na tworzenie lub powiększenie gospodarstwa rolnego w wysokości 60 % kwoty udzielonego kredytu, ale nie więcej niż równowartość 20 tys. euro.

• ROZWIĄZANIA USTAWOWE

- preferencje w nabywaniu gruntów rolnych przez młodych rolników oraz w przypadku rozbudowy gospodarstw rodzinnych (np. przetargi ograniczone na dzierżawę gruntów państwowych, pierwokup),
- brak podatku od czynności cywilnoprawnych w przypadku zbycia gospodarstwa rolnego,
- zwolnienie z podatku rolnego dla gruntów przeznaczonych na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub rozbudowę istniejącego.

Liczba osób poniżej 40 r. ż. ubiegających się po raz pierwszy o płatności bezpośrednie

1. Czy posiadanie wykształcenia rolniczego powinno być nadal warunkiem dostępu do wsparcia czy jednym z kryteriów wyboru premii dla młodych rolników?

Czy powinniśmy premiować wyższy poziom wykształcenia czy minimalne kwalifikacje?

Czy otrzymanie wsparcia powinno wiązać się z obowiązkiem regularnego podnoszenia kwalifikacji?

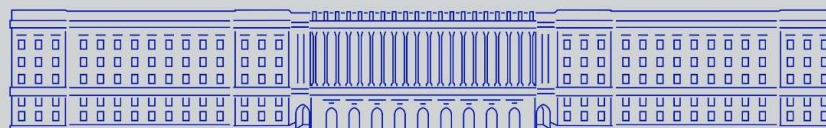
Definicja młodego rolnika określona w przepisach WPR po 2028 r. nie nakłada obowiązku posiadania wykształcenia.

PS WPR 2023 -2027 (rozporządzenie 2021/2115)	WPR po 2028 r.
"Młodego rolnika" definiuje się w taki sposób, aby uwzględnić: a) górną granicę wieku mieszczącą się w przedziale 35-40 lat; b) warunek bycia "kierującym gospodarstwem"; c) odpowiednie wykształcenie lub umiejętności, wymagane zgodnie z ustaleniami państw członkowskich.	„Młodego rolnika” określa się w taki sposób, aby obejmował on osoby fizyczne lub prawne spełniające definicję „rolnika”, o której mowa w art. 2a ust. 1, które spełniają co najmniej następujące warunki: (a) górną granicę wieku ustaloną między 35 a 40 rokiem życia; (b) bycie „kierownikiem gospodarstwa rolnego”. W przypadku gdy rolnika uznaje się za spełniającego definicję „młodego rolnika” w momencie pierwszego dostępu do wsparcia, status ten utrzymuje się przez cały okres kwalifikowalności ustalony w ramach odpowiedniego systemu wsparcia, niezależnie od późniejszego przekroczenia przez niego górnej granicy wieku.

Kontynuacja wsparcia
realizowanego w PS WPR.

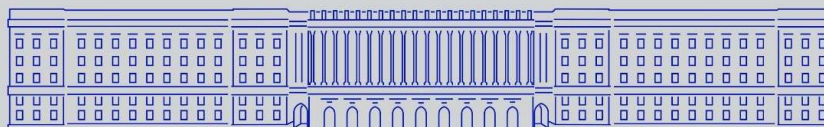
2. Jaka powinna być długość maksymalnego okresu, liczonego od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, aby daną osobę można było uznać za młodego rolnika? W PS WPR pomoc przyznaje się osobie, która rozpoczęła prowadzenie działalności rolniczej **nie wcześniej niż w okresie 24 miesięcy** przed dniem złożenia WOPP albo nie rozpoczęła jeszcze prowadzenia działalności rolniczej.

Czy pomoc (premię dla młodych rolników) należy udzielać tylko rolnikom prowadzącym działalność rolniczą czy również tym, którzy dopiero planują rozpoczęcie jej prowadzenia?

3. Który z elementów dobrowolnych (a-h) należy ująć w pakiecie dla młodych rolników?

- a) płatności dla małych gospodarstw (art. 7 WPR)
- b) możliwości finansowania inwestycji z wykorzystaniem instrumentów finansowych (art. 71 PKR)
- c) wsparcie na zakładanie przedsiębiorstw wiejskich (art. 14 WPR)
- d) działania na rzecz dywersyfikacji dochodów gospodarstw rolnych (w kierunku działalności pozarolniczej) (art. 14 WPR)
- e) interwencje współpracy ułatwiające dostęp do innowacji (art. 19 WPR i 74 PKR)
- f) interwencje ułatwiające współpracę międzypokoleniową (art. 74 PKR)
- g) wsparcie na usługi zastępowania rolników (art. 17 WPR)
- h) dostęp do usług doradczych i programów szkoleniowych (art. 20 WPR)

4. Najbardziej skuteczne rozwiązania wdrożeniowe (kryteria dostępu, wyboru itp.), które zminimalizują postępujące pogarszanie się struktury wieku rolników, a jednocześnie zwiększą rentowność i konkurencyjność gospodarstw w Polsce

Jak zachęcić starszych rolników do przekazywania gospodarstw, a młodych rolników do ich przejmowania, aby nowo powstałe (przejęte) gospodarstwa dobrze rokowały i zapewniały bezpieczeństwo żywnościowe, a starsi rolnicy nie tracili źródła utrzymania (przejmowanie gospodarstw w całości vs. dzielenie gospodarstwa, współpraca starszego pokolenia rolników z młodym pokoleniem itp.) ?

???

